

רשומות

ספר החוקים

29 בנובמבר 1957

236

ר' בכסלו תשי"ח

עמוד

2	חוק התקנים (תיקון), תשי"ח—1957
4	חוק הניקוח וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח—1957

חוק התקנים (תיקון), תשי"ח-1957*

1. בסעיף 1 לחוק התקנים, חשי"ג-1953 (להלן - החוק העיקרי) -
- (1) במקום ההגדרה של "מיפרט" תבוא הגדרה זו:
 "מיפרט" פירושו - תיאור תכונותיו של מצרך, ובכלל זה פרט מן הפרטים האלה: מהותו, תהליך ייצורו, מטרת שימושו, דרכי סימונו, פעולתו, איכותו, הרכבו, משקלו, כמותו, ממדיו, מקורו, אופן מדידתו, מינו ודרכי התקנתו, כיגורו ואריזתו, וכן תכונות החלקים או החומרים שמהם מורכב המצרך;
- (2) בהגדרה של "מכירה", בסופה, יווסף:
 "החוקה לשם מכירה תיחשב גם כל החזקת מצרך במקום העסק או במקום אחר, בכמות ובנסיבות שאינן שכיחות בשימוש לצורך עצמי, זולת אם יוכיח המחזיק כי אין הוא מחזיקו לשם מכירה".
2. בסעיף 8 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "לשיפורה" יבוא "או לייעול המשק או להגנת הצרכן";
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:
 "א"א) תקן שיש במיפרטו תיאור כיגורו או אריזתו של מצרך והוכרו כתקן רשמי, רואים את התקן הרשמי כאילו מיפרטו אינו כולל תיאורים אלה אלא אם הודיע שר המסחר והתעשייה באכרזה שהתקן הרשמי הוכרו לשם הגנת הצרכן";
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "ייצורו בלבד של המצרך" יבוא "כל איסור ואיסור שבסעיפים 9 ו-9א".
3. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:
 9א. שר המסחר והתעשייה רשאי, אם ראה שהדבר דרוש למגיעת סכנת נפשות או פגיעה ברכוש, לאסור בצו את החזקתו של מצרך אשר מיפרטו נקבע כתקן רשמי, או את השימוש בו למטרה כלשהי אם הוא אינו מותאם לדרישות התקן הרשמי".
4. בסעיף 10 לחוק העיקרי -
- (1) במקום סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:
 "א) הממונה רשאי בכל עת מתקבלת על הדעת לערוך בקורת על מנת לבדוק אם ממלאים אחרי הוראות חוק זה."
- (2) בסעיף קטן (ב) -
 (א) בפסקה (1), בסופה, יווספו מלים אלה:
 "אולם אין להיכנס למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך; הוראות הסעיפים 19-23 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחזיפושים)², יחולו בשינויים המהר ייבים על חיפוש לפי פסקה זו".

* נתקבל בבג"כ ביום כ"ו בתמוז תשי"ח (20 בנובמבר 1957): הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 307, תשי"ח, עמ' 238.
¹ ס"ח 116, תשי"ג, עמ' 30.
² חוקי א"י, כרך א', פרק 5"ג, עמ' 431.

(ב) פסקה (2) תסומן בתור פסקה (5) ולפניה יבואו פסקאות אלה:

"(2) להורות כי דוגמה שבחור, ולא ניטלה לבדיקה, תישמר במקום הימצאה, בדרך שקבע, לתקופה שיקבע ושלא תעלה על חדשיים מיום בחירתה;

(3) לתפוס ולעכב כל דבר שיש לו יסוד להניח שזעברה בו עבירה על הוראות חוק זה ולהחזיקו עד שבית משפט מוסמך יחליט מה ייעשה בו, או להורות שהדבר יישאר במקום שבו נמצא בזמן הבקורת עד שבית משפט מוסמך יחליט מה ייעשה בו, אלא שאם לא הוגשה תביעה לבית המשפט תוך שני חדשים מתאריך התפיסה, העיכוב או מתן ההוראה, יוחזר הדיבר או תחבטל ההוראה.

(4) המחזיק דבר שנחפס לפי פסקה (3) יטפל בו כדרך בעלים; לא טיפל בו כן והדבר נשמד או גוזק ישולמו לבעליו פיצויים מאוצר המדינה."

(3) בסעיף קטן (ד), בסופו, יוסף:

"בסעיף קטן זה 'המבצע עבודה' לרבות אדם אשר העבודה מבוצעת על פי פקודתו."

5. אחרי סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

הוספת
סעיף 12א

12א. מצרכים שמיוסטים שלהם גקבעו נחקן רשמי, רשאי המכון, באישור שר המסחר והתעשייה, לקבוע הוויאות בדבר חובת בדיקתם, להבטחת התאמתם של המצרכים לתקן הרשמי וכללים לבדיקתם."

בדיקת
מצרכים

תיקון סעיף 14

6. בסעיף 14 לחוק העיקרי, בסופו, יוסף:

"אלא בהיתר מאת שר המסחר והתעשייה."

תיקון סעיף 17

7. בסעיף 17 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א) (2), אחרי "הממוגה" יוסף "או את האדם שהוסמך על ידו";

(2) בסעיף קטן (א) (4), במקום "אלפיים לירות" יבוא "עשרת אלפים לירות".

פנחס ספיר
שר המסחר והתעשייה

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-1957*

פרק ראשון: מבוא

1. בחוק זה –
"ניקוז" – כל פעולה שמטרתה לרכז, לאגור, להוביל או להרחיק מים עיליים או אחרים המזיקים או העלולים להזיק לחקלאות, לבריאות הציבור, לפיתוח הארץ או לקיום שירותים סדירים במדינה, לרבות ייבוש ביצות והגנה מפני שטפונות ומניעתם, אך למעט טיפול במי ביוב;
"עורק" – גהר, נחל, ערוץ, תעלה, שקע וכל אפיק אזור, בין טבעיים ובין מותקנים או מוסדרים, שבהם זורמים או עומדים מים, תמיד או לפרקים;
"מי ביוב" – לרבות מי השופכין של מפעלי תעשיה ומלאכה ושל מבנים במשק חקלאי;
"רצועות מגן" – רצועות קרקע לארכן של שתי גדות ערוץ;
"מפעל ניקוז" – מפעל ניקוז שהוקם באזור ניקוז לפי הפרק הרביעי;
"ועדת שפיטה" – ועדת שפיטה שהוקמה לפי סעיף 54;
"המנהל" – מי שהממשלה מינתה להיות מנהל לעניני המים.

הגדרות

2. (א) לענין חוק זה תהיה מועצה ארצית לעניני ניקוז (להלן – המועצה) ליעץ לשר החקלאות בדבר –

מועצה לעניני ניקוז

- (1) הכרזה על אזור ניקוז;
- (2) אישור תכניות ניקוז שהוגשו על ידי רשויות ניקוז;
- (3) כל ענין אחר של מדיניות כללית הכרוך בביצוע חוק זה.

(ב) הרכב המועצה יהא –

- (1) המנהל, והוא יושב ראש המועצה;
- (2) 8 נציגים שיתמנו על ידי הממשלה;
- (3) 12 חברים שאינם נציגי הממשלה ושיתמנו על ידי שר החקלאות ובהם 8 נציגים של ארגונים חקלאיים יציגים.

3. (א) המועצה רשאית לאצול מסמכויותיה לוועדת משנה.
(ב) המועצה תמנה הן מבין חבריה והן משאינם חבריה ועדה הנדסית שתבדוק תכניות ניקוז מבחינה הנדסית.

סדרי העבודה של המועצה

(ג) שום פעולה של המועצה או של ועדה מועדותיה לא תיפסל מחמת זה בלבד שכשעת הפעולה היה מקומו של אחד החברים פנוי מכל סיבה שהיא.
(ד) המועצה תקבע בעצמה את סדרי העבודה והדיונים שלה ושל ועדותיה, לרבות המנין החוקי שלהן, במידה שהדבר לא נעשה בתקנות על ידי שר החקלאות.

פרק שני: פיקוח על עורקים

4. (א) לא יטה אדם מים מעורק, ממיהקן ניקוז או מצינור ניקוז, לא יטה מים אליהם, לא ישנה את זרימת המים בהם ולא יניח לאחד לעשות פעולה כאמור, אלא בהיתר מאת המנהל ובהתאם לתנאי ההיתר.
(ב) בעורק שכולו ברשות יחידים אין סעיף זה חל אלא על בעלי הקרקעות שיש להם נגיעה לאותו עורק, ועל התופסים בקרקעות אלה, ובלבד שהמנהל הודיע להם כי הפעולות

איסור על הפיית סים שלא בהיתר

* נתקבל בבגפת כיום כ"ו בחשון תשי"ח (20 בנובמבר 1957); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בח"ח 308, תשי"ח, עמ' 254.

המנויות בסעיף קטן (א) עלולות להביא לידי סכנה של סחף קרקע, שטפון, הצפה, או פגיעה בבריאות הציבור או בחקלאות.

איסור על עיבוד, כנייה ומיעוט בקיבת עורק

5. לא יקים אדם מבנה, ולא יתקין מיתקן, בעורק, מעליו או ברצועות המגן, לא יעבד שם קרקע בכל צורה שהיא, לא ירעה ולא יעביר בהם עדרי צאן, בקר או בעלי חיים אחרים, אלא בהיתר מאת המנהל ובהתאם לתנאי ההיתר.

קביעת רצועות מגן על ידי שר החקלאות

6. (א) לא נקבעו לעורק פלוגי רצועות מגן בתכנית לפי סעיף 18, רשאי שר החקלאות לקבען, ובלבד –

(1) שרחבן של שתי רצועות המגן יחד לא יעלה על מחצית רחבו של העורק כשהוא נמדד בין דפנות אפיקו;

(2) שאם מכות ההגבלה שבפסקה (1) היה רחבה של אחת משתי רצועות המגן פחות מחמישה מטר, רשאי שר החקלאות לקבוע לאותה מהן רוחב גדול יותר שלא יעלה על חמישה מטר.

(ב) מי שנאלץ להפסיק עיבוד רצועת מגן, כולה או מקצתה, עקב קביעת הרצועה על ידי שר החקלאות, זכאי לפיצויים מאוצר המדינה על הנזק שנגרם לגידוליו שברצועת המגן על ידי ההפסקה.

(ג) התובע פיצויים לפי סעיף זה, יגיש תביעתו למנהל; לא קיבל המנהל את התביעה, כולה או מקצתה, תכריע ועדת השפיטה.

החזרת הפעב לקדמותו

7. (א) הוקמו מבנים, הותקנו מיתקנים, ניטעו עצים או נזרעו גידולים, בניגוד לסעיף 5, או הוטו מים מעורק, הוטו אליו או שונתה זרימתם בו, בניגוד לסעיף 4, רשאי המנהל אם ראה צורך בכך כדי למנוע סכנה של סחף קרקע, שטפון, הצפה או פגיעה בבריאות הציבור או בחקלאות, לצוות על מי שעשה פעולה כאמור או על המהזיק במבנים, במיתקנים או בעצים או בגידולים האמורים, לסלקם או להחזיר את המצב לקדמותו בדרך אחרת, כפי שיקבע בצו; לא קוימו הוראות הצו, רשאי המנהל לעשות את העבודות הדרושות לקיומו ולגבות את הוצאותיהן מן החייב בקיום הצו כאמור.

(ב) קיום הצו או ביצוע העבודות על ידי המנהל אינו פוטר את מי שעשה את הפעולה, שבעקבותיה גיתן הצו, מאחריות פלילית לפי חוק זה ולפי כל חוק אחר.

עור

8. הרואה עצמו נפגע על ידי סירוב לתת היתר לפי פרק זה או על ידי ביטולו או על ידי תנאי שבהיתר או על ידי שינויים בו או על ידי צו המנהל לפי פרק זה, רשאי לערור לפני ועדת השפיטה, צו שאיבנו נוגע למבנים ושהוגש עליו ערר, רשאית ועדת השפיטה לעכב את ביצועו.

מראות מיוחדות לחיפול עירוני

9. פרק זה אינו חל לגבי עורקים שהותקנו או סודרו במיוחד על ידי עירייה או מועצה מקומית בתחומה לשם ניקוז מי גשמים אלא במידה שקבע שר החקלאות, בהתייעצות עם שר הפנים, לגבי אותה עירייה או מועצה מקומית, בהודעה שמורסמה נרשומות; לענין זה, "מועצה מקומית" – למעט מועצה אזורית שהוקמה תוך כדי שימוש בסמכויות לפי סעיף 5(3) לפקודת המועצות המקומיות, 1941.

1 ע"ד 1041, הו"פ 1 מ"כ 1154, עמ' 119.

פרק שלישי : אזורי ניקוז ורשויות ניקוז

10. שר החקלאות רשאי, לאחר התייעצות במועצה, להכריז ברשומות על שטח מסויים כעל אזור ניקוז. הכרזת אזור ניקוז
11. (א) שר החקלאות רשאי, בצו ברשומות ולאחר התייעצות עם שר הפנים, להקים רשות ניקוז ולקבוע לתחום שיכלול אזור ניקוז, חלק ממנו, או מספר אזורי ניקוז (להלן – הצו המקים). הקמת רשות ניקוז, הרכבת וסדרי עבודה
- (ב) לא יקים שר החקלאות רשות ניקוז אלא אם הסכימו לכך רוב הרשויות המקומיות שבתחום שיפרטן נמצא רוב השטח העומד להיכלל בתחום רשות הניקוז, או על פי החלטת הממשלה.
- (ג) בהרכב רשות הניקוז יהיה רוב של נציגי הרשויות המקומיות שבתחום רשות הניקוז ומיעוט של נציגי הממשלה, שמספרם לא יעלה על שלושה; שר החקלאות, בהתייעצות עם שר הפנים, יפרט בצו המקים, או בצו מאוחר יותר, את מידת ייצוגה של כל רשות מקומית ברשות הניקוז המוקמת.
- (ד) נכלל בתחום רשות הניקוז שטח שאינו בתחום רשות מקומית, ימנה שר החקלאות, בצו המקים, לא יותר משני אנשים מקרב בעלי הקרקעות ומעבדיהן המייצגים לדעתו את בעלי הקרקעות של אותו שטח, להיות חברים ברשות הניקוז המוקמת.
- (ה) שר החקלאות רשאי, בצו המקים או בצו מאוחר יותר, לקבוע הוראות בדבר הרכב הרשות, דרך מינויים של חבריה, סדרי הנהלתה, ודרכי פירוקה, לרבות הקניית רכוש והעברת חובותיה בשעת פירוקה.
- (ו) שום פעולה של רשות הניקוז לא תיפסל מחמת זה בלבד שבשעת הפעולה היא מקומו של אחד החברים פנוי מכל סיבה שהיא.
12. תפקידי רשות הניקוז הם לדאוג לניקוזו הסדיר של התחום שנקבע לה בצו המקים, ולשם כך להקים, לשנות ולהחזיק ולפתח מפעלי ניקוז כאותו תחום; במילוי תפקידיה אלה תפעל רשות הניקוז גם למניעת מפגעי בריאות. תפקידי רשות הניקוז
13. דין רכוש של רשות הניקוז לענין ארנונות, מסים ותשלומי חובה אחרים כדין נכסי המדינה. פיקוד נכסי רשות הניקוז שתשלומי חובה
14. רשות הניקוז היא האגיד ובמסגרת סמכויותיה רשאית היא להתקשר בחוזה, לרכוש נכסים, להחזיק בהם ולהעבירם, לתבוע ולהיתבע ולעשות כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה. רשות הניקוז – האגיד
15. (א) שר החקלאות רשאי, בצו ברשומות, להרחיב את תחום רשות הניקוז או לאחד רשויות ניקוז, והוראות סעיף 11 יחולו על צו כאמור כאילו היה צו מקים. שינוי תחום רשות ניקוז
- (ב) משנתכוננה רשות ניקוז מורחבת או מאוחדת כאמור יחדלו הרשות או הרשויות שבמקומן היא באה, וכל נכסיהן, זכויותיהן, חובותיהן והתחייבויותיהן יעברו אליה, זולת אם ניתנה בצו כאמור הוראה אחרת לענין זה.
16. בצווים לפי הסעיפים 11 או 15 רשאי שר החקלאות לקבוע הוראות בדבר הדרך שבה יוקנה לרשות הניקוז כל רכוש שהיה ערב הקמתה, או ערב שינוי תחומה, רכוש של רשות אחרת שעסקה, לפי כל חיקוק, בניקוז, לרבות רכוש של רשות מקומית שתחומה, כולו או מקצתו, בתחום רשות הניקוז, ובלבד שהרכוש המוקנה שימש למטרות ניקוז בלבד; כן רשאי שר החקלאות בצווים כאמור להטיל על רשות הניקוז התחייבויות הנובעות מפעולות ניקוז שנעשו על ידי רשויות אלה. הקניית רכוש והטלת התחייבויות

פרק רביעי: הקמת מפעלי ניקוז

אין מפעל ניקוז
לא תכנית

17. רשות ניקוז לא תקים מפעל ניקוז ולא תשנהו אלא לפי תכנית שתוכן ותאושר בהתאם להוראות חוק זה (להלן—התכנית).

פרטי התכנית

18. (א) התכנית הפרט –

- (1) שטח פעולתו של המפעל;
- (2) העבודות הדרושות להקמת המפעל וניהולו;
- (3) אומדן ההשקעות והוצעות למימון;
- (4) המקרקעין שיש לתכנן לצמיתות, וכן את המקרקעין שבהם יניחו צינורות או יעשו פעולות ארעיות להקמת המפעל בלי שהידרש הפיסתם לצמיתות;
- (5) רחבן של רצועות המגן שבתחום התכנית;
- (6) העורקים שבתחום הרשות.

(ב) לתכנית יבורפו תשריטים של השטח שעליו היא חלה.

פרטים המציינים
תכנית

19. תכנית שהחליטה עליה רשות הניקוז תונח במשרדי רשות הניקוז והעהק ממנה יונח במשרדי הרשויות המקומיות הנכללות בתחום רשות הניקוז, וכל המעוניין רשאי לעיין בתכנית חיוב; הודעה על הבחת התכנית תפורסם ברשומות, בשני עתונים יומיים, וגם בכל דרך אחרת שתורה עליה המנהל.

התחייבות
התכנית

20. כל המעוניין, הן בתורה בעל זמן בדרך אחרת, בקרקע, בבנין או בנכסים אחרים העשויים להיפגע על ידי תכנית שהוגשה, רשאי להגיש התנגדות לרשות הניקוז תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה על ההנחה.

הגשת תביעה
שר התקנות

21. (א) בתום המועד להגשת התנגדויות תעביר רשות הניקוז את התכנית וההתנגדויות שהוגשו, בצירוף ההערות שלה, לשר החקלאות.

(ב) שר החקלאות, לאחר התייעצות במועצה, רשאי לאשר את התכנית בשינויים או בלי שינויים או להסירה.

(ג) שר החקלאות לא ידחה התנגדות אלא לאחר שניתנה למתנגד הזדמנות להשמיע טענותיו לפניו או לפני המועצה או לפני מי שמינה שר החקלאות לכך.

מקומות קדושים
והקפאתם

22. (א) היתה ביצועה של תכנית פוגע במקום קדוש כמשמעותו בדבר-המלך-במועצה על א"י (המקומות הקדושים), 1921, לא יאשר אותה שר החקלאות אלא בהסכמת שר הדתות.

(ב) היתה ביצועה של תכנית פוגע באתר היסטורי, מאשמועותו בפקודת העתיקות, לא יאשר אותה שר החקלאות אלא בהסכמת שר התינוך והתרבות.

תיאום התכנית
עם תכנית
בנין עיר

23. (א) לא יאשר שר החקלאות תכנית לפני שהביאה לפניו כל ועדה מהווית לבניה ולתכנון עיר שבמהותה נמצא השטח שעליו חלה התכנית, והועדה רשאית לאשר את התכנית או לא לאשרה, על אף האמור בפקודה בנין ערים, 1936, בדגור דרכי אישור תכניות בנין עיר.

(ב) לא תסרב הועדה המהווית לאשר תכנית אלא מטעמים שמכוחם רשאית היא לסרב לאשר תכנית בנין עיר לפי פקודה בנין ערים, 1936.

(ג) לא אישרה הועדה תכנית כאמור, תובא התכנית לפני הממשלה והיא רשאית לאשרה בשינויים או בלי שינויים או להסירה.

2 חוקי אי"י, כ"ה 2005/2503
3 חוקי אי"י, כ"ה א"י, פרק ד"א ע"א/24
4 ק"ר 1936, תכ"י 1 ס"כ/359, ס"כ/137

24. (א) הודעה על אישורה של תכנית או על הסרתה תפורסם ברשומות, ותחילתה של התכנית היא ביום פרסום ההודעה או ביום מאוחר יותר שנקבע באותה הודעה; תכנית שאושרה, בשינויים או כלי שינויים, תוגזז לעיון כדרך שנקבעה בסעיף 19.

(ב) תכנית שאושרה לפי חוק זה, היא מוחה יפה מכוחה של כל תכנית בנין עיר.

פרסום, תחילתה ועדיפותה של תכנית ניקון

25. (א) רשות הניקון רשאית להביא שינויים בתכנית ניקון שאושרה.

(ב) דין החלטה בדבר שינויים בתכנית כדין החלטה על תכנית, לענין הסעיפים 19 עד 23, אלא שהמנהל רשאי לקצר את המועד להגשת התנגדויות לשינוי תכנית, ובלבד שלא יפחת מעשרה ימים, ומשעשה כן ישלח בדואר רשום הודעה לכל המעוניינים בדבר השינוי והמועד.

הצעת שינוי בתכנית ניקון

(ג) סעיף קטן (ב) אינו חל על שינוי בתכנית שאין בו כדי לפגוע בזכויות.

26. (א) משנתפרסמה הודעה על הנחת תכנית כאמור בסעיף 19, יהיו הקמת בנינים והגדלתם, וכן נטיעה בקרקעות המיועדות לפי התכנית לתפיסה צמיתה מותנות בהיתר המנהל כל עוד לא הוסרה התכנית או כל עוד לא הוצאה הקרקע מן התכנית עקב שינויים בה, אך לא יותר משנתיים מיום פרסום ההנחה כאמור.

הנכלת כניה עם פרסום תכנית

(ב) קרקע שלא היתה כלולה בתכנית לפי סעיף 19 ונכללה במיועדות לתפיסה צמיתה בתכנית שאושרה לפי סעיף 21 או 23 יחול עליה האיסור האמור בסעיף קטן (א) במשך שנה מיום פרסום ההודעה על אישור התכנית.

(ג) הוגבלו זכויותיו של פלוני בקרקע מכוח הסעיפים הקטנים (א) או (ב), רשאי שר האוצר לפטור פטור מלא או חלקי מתשלום כל מס המגיע לאוצר המדינה בקשר לאותה קרקע, ורשאית רשות מקומית לפטור כאמור מתשלום כל ארנונה, מס או תשלום חובה אחר המגיע לה, הכל במידה שהדבר גוגע לתקופת בה הוגבלו הזכויות ובשים לב לקיפוח ההנאה בקרקע מכוח ההגבלות האמורות.

27. (א) רשות הניקון תבצע את התכנית כפי שאושרה ותקים את מפעל הניקון ותחזיקו ותנהלו, בכפוף להוראות חוק זה.

הקמת המפעל

(ב) למילוי תפקידיה האמורים, רשאים רשות הניקון ושליחיה להיכנס לכל מקום – למעט בית מגורים – לקדוח, לחפור, להקים מבנים ומיתקנים ולהניח צינורות בכל מקום, הכל בהתאם לתכנית, וכן לסלק מבנים, נטיעות וגידולים בכל מקום, במידה שדרוש הדבר להקמת מפעל הניקון.

28. היתה פעולה מהפעולות המנויות בסעיף 27 טעונה היתר, רשיון או פטור על פי כל חיקוק, רשאים גם שר החקלאות והשר הממונה על ביצועו של אותו חיקוק ביחד לתת את ההיתר, הרשיון או הפטור.

הסמכות למתן היתרים לפי חיקוקים אחרים

29. (א) מבנים או מקרקעין אחרים המיועדים לפי התכנית לתפיסה צמיתה וכן מבנים אחרים ששטחם דרוש לפי התכנית להקמת מפעל הניקון, רשאית רשות הניקון לדרוש את פיגוים, לאחר שניתנה לתופסים בהם הודעה בכתב תשעים יום מראש.

תפיסת מקרקעין

(ב) לענין סעיף זה תכנית מאושרת דינה כדין פסק דין פיגוי של בית משפט שאין עליו ערעור עוד, ומותר להוציאו לפועל על ידי כל משרד הוצאה לפועל שבתחום שיפוטו של בית המשפט המחוזי, שבו נמצאים הבנינים או המקרקעין; אולם אם היה המבנה דירה כמשמעותה בחוק הגנת הדייר, תש"ו-1955, והתופס בה מוגן מפני פיגוי מכוח החוק

ההוא, לא יסונה אלא לאחר שהועמד לרשותו דיוך חלוף או שולמו לו פיצויים כדי השגת דיוך חלוף, הכל להנחת דעתו של יושב ראש ההוצאה לפועל.

(ג) הוקמה דירה עקב הפרת איסור בניה לפי חוק זה, או אחרי הפרסום ברשומות על הנחת התכנית לפי סעיף 19, והעמידה רשות הניקוז לרשותו של הדייר דיוך חלוף או שילמה לו פיצויים לפי סעיף זה, יפצה מי שמכוחו תפס הדייר בדירה, את רשות הניקוז על ההוצאות שהוציאה לדיוך החלוף או על הפיצויים ששילמה.

רכישת מקרקעין

30. (א) מקרקעין המיועדים לפי חכנית לתפיסה צמיתה רשאית רשות הניקוז לרכשם מיד, והמקרקעין יירשמו על שם רשות הניקוז בספרי האחוזה חפשיים מכל שעבוד, עיקול, או זכות חפצית אחרת, על סמך אישור שיינתן למטרה זו על ידי שר החקלאות.

(ב) נתפסו מקרקעין לצמיתות מכוח חכנית, ישולמו פיצויים עליהם למי שהיה זכאי לכך אילו נתפסו המקרקעים מכוח פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943⁶, ומידת הפיצויים והישובם יהיו כאמור באותה פקודה, כשינויים המחוייבים לפי הענין; בין השאר יבוא לענין זה מועד הפרסום ברשומות בדבר הנחת התכנית לפי סעיף 19 במקום מועד פרסום ההודעה לפי סעיף 5 לאותה פקודה.

נישוא חלופת סכירה

31. היתה חכנית מונעת מבעל מקרקעין או מהתופס בהם בזכות את הגישה אליהם, חייבת רשות הניקוז לפתות ולהתקין לו, על חשבונה היא, דרך גישה חפשית סבירה לאותם מקרקעין, ולשם כך רשאית היא להשתמש בכל הסמכויות שיש לה לגבי הקמת מפעל ניקוז ולהכניס הוראות מתאימות לתכנית.

ביצוע עבודות זמניות

32. (א) ביצעה רשות הניקוז במקרקעין שאינם מיועדים לתפיסה צמיתה, עבודות חפירה או כל עבודה אחרת, בתחום סמכויותיה, תחזיר את המקרקעין כהקדם לאותו מצב, ככל האפשר, שבו היו לפני כן.

(ב) לא קיימה רשות הניקוז את המוטל עליה לפי סעיף קטן (א), רשאי בעל המקרקעין או התופס בהם בזכות לאחר שהתרה ברשות הניקוז בכתב לעשות זאת ולהתבע את התזות ההוצאות מרשות הניקוז.

פיצויים שלא בעד תפיסת לצמיתות

33. (א) מי שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולות להקמת מפעל ניקוז או לניהולו, או מליך קויים או קלקולים במיתקני המפעל, והנזק הוא אחד המנויים להלן, זכאי לפיצויים מרשות הניקוז:

(1) שלילה זמנית או צמיתה של שימוש סביר או של הנאה סבירה במקרקעין, למעט תפיסתם לצמיתות;

(2) הפחתת שוויים של מקרקעין;

(3) סילוקם או שינויים של מבנים, גטיעות או גידולים.

(ב) סעיף קטן (א) אינו גורע מהוראות סעיף 29 וכן מאחריות לנזיקין לפי כל דין אחר לגבי ליקויים או קלקולים במיתקני המפעל.

תמורת פיצויים

34. הפיצויים לפי חוק זה ישולמו בכסף, אולם רשאית רשות הניקוז להעמיד לרשות הזכאי לפיצויים מקרקעין אחרים באותה סביבה במקום המקרקעין שנתפסו, או לסלק פגיעות על ידי הקמת מבנה או התקנת מיתקן או בדרך סבירה אחרת, הכל במידה שהדבר עשוי לבוא במקום פיצוי כספי.

הכרעה בדבר פיצויים בידו ועדות שפיטה

35. (א) באין הסכמה בין רשות הניקוז ובין התובע פיצויים בדבר הפיצויים, שיעורם, צורתם ותנאי נתינתם, תכריע ועדת שפיטה.

⁶ ע"ר 1943, תוס' 1 טס' 1305, עמ' 32.

(ב) בחישוב הפיצויים על ידי ועדת שפיטה לא יובאו בחשבון נכסים, גידולים ונטעים שנתווספו למקרקעין עקב הפרת איטור בניה, זריעה, או נטיעה לפי חוק זה; הוראה זו אינה גורעת מסעיף 30.

36. (א) רשות הניקוז רשאית, באישור שר החקלאות, להטיל על המקרקעין באזור הניקוז ארנונות אלה שישולמו על ידי בעליהם:

הטלת ארנונות על ידי רשות ניקוז

- (1) ארנונות ניקוז מיוחדת לכיסוי מלא או חלקי של הוצאות שהוצאו להקמת מפעל הניקוז או לשינויו, או של הוצאות משוערות מראש לפעולות אלה;
- (2) ארנונות ניקוז כללית לכיסוי הוצאות אחרות של רשות הניקוז, לרבות החזקת מפעל הניקוז.

(ב) רשות הניקוז רשאית, באישור שר החקלאות, לקבוע את שיעורי הארנונות ואת מועדי שילומן ולהטילן בסכומים או בדרגות שונות, כשיש לכך, בין השאר, לנתונים אלה:

- (1) שטח המקרקעין;
- (2) סוג המקרקעין, טיבם ויעודם;
- (3) דרך ניצולם;
- (4) באיזו מידה מביא מפעל הניקוז או השינוי בו להשבחת המקרקעין;
- (5) באיזו מידה נגרם הצורך בהקמת מפעל הניקוז בהחזקתו, או בשינויו על ידי המפעלים, המכנים או המיתקנים הנמצאים על אותם מקרקעין, ועל ידי הזרמת מי ביוב לעורקי ניקוז על ידי מפעלים ומיתקנים כאמור.

(ג) רשות הניקוז תפרסם ברבים, במועדים ובדרך שנקבעו בתקנות, הודעה בדבר כוונתה להטיל ארנונות ניקוז, שיעזריהן ומועדי שילומן, ולפני שהטיל את הארנונות תתן לכל המעוניין להשמיע את דבריו באותו ענין, במועדים ובדרך שנקבעו בתקנות.

(ד) לענין ארנונות הניקוז, בעל המקרקעין – לרבות כל אדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה מהמקרקעין או שהיה מקבלה אילו המקרקעין היו נותנים הכנסה, בין בזכותו הוא, בין כסוכן, כנאמן או כבא-כוח, בין שהוא בעל הרשום ובין שאיננו בעל הרשום, וכן שוכר או שוכר משנה ששכר את המקרקעין לתקופה שלמעלה מארבע שנים, ובמקרה קצין התפוסים על ידי מפעל תעשייתי – מי שבידו השליטה על המפעל; וכל היוב בתשלום ארנונה המוטל לפי חוק זה על בעל יהא מוטל על כל אלה ביחד ולחוד.

37. רשות הניקוז תפרסם במועדים ובדרך שנקבעו בתקנות הודעה בדבר הטלת הארנונות, שיעורן ומועדי שילומן, וכן תפורסם ברשומות הודעה בדבר אישור הארנונות על ידי שר החקלאות.

פרסום הודעה על ארנונות ניקוז

38. (א) רשות הניקוז תשום את המקרקעין החייבים בארנונות ותכין לוח שומה שיכיל את הפרטים שייקבעו בתקנות.

אופן הכנת לוח שומה

(ב) דרכי הכנת לוח השומה, התוספות והשינויים שמותר להכניס בו ותחילת תקפו ייקבעו בתקנות.

- (ג) בעל מקרקעין רשאי בדרך שתיקבע בתקנות, לדרוש בקורת לוח השומה.
- (ד) רשות ניקוז רשאית לאצול מסמכיותיה לפי סעיף זה לועדה שתורכב מחבריה.

39. רשות מקומית שתחומה, כולו או מקצתו, כלול בתחומה של רשות הניקוז תתן לרשות הניקוז, או למי שהרשות אצלה מסמכיותיה לפי סעיף 38, את כל הידיעות שכידה העשויות, לדעת רשות הניקוז, להקל את הכנת לוח השומה.

חובה לסבור ידיעות

40. משהושלם לוח השומה יונח הוא או העתק ממנו במשרדי רשות הניקוז, במשרדי הרשויות המקומיות שתחומן, כולו או מקצתו, כלול בתחומה של רשות הניקוז, ובמקומות אחרים שיקבע שר החקלאות.
41. רשות הניקוז תפרסם באזור הניקוז הודעה בדבר הגזת לוח השומה או ההעתק כאמור ותציין בה שכל אדם זכאי תוך שלושים יום, מיום פרסום ההודעה, לעיין בלוח ולסדר לו העתק או תקציר ממנו ולהגיש עליו ערר.
42. (א) כל אדם זכאי, תוך שלושים יום מפרסום ההודעה כאמור בסעיף 41, להגיש לועדת השפיטה ערר מנומק על יסוד טענה מטענות אלה:
 (1) שהוא נרשם, או לא נרשם, בלוח השומה שלא כדין או שנרשם בו באופן לא נכון;
 (2) שהשומה אינה מתאימה לכללים לפי סעיף 36 או אינה צודקת.
 (ב) ערר על שומת הארנונה אינו מעכב את גבייתה.
43. (א) חיוב בארנונה לפי לוח השומה יוצא לפועל על פי תעודה של רשות הניקוז כדרך שמוציאים לפועל פסק דין סופי של בית משפט השלום.
 (ב) שר החקלאות, בהתייעצות עם שר הפנים, ושאי להטיל על רשות מקומית, שתחומה כלול, כולו או מקצתו, בתחומי רשות הניקוז, לגבות את ארנונות הניקוז על המקרר קעין שבתחומה.
44. (א) רשות הניקוז רשאית, באישור שר החקלאות, להתקין הוקי עזר בכל הנוגע לביצוע תפקידיה, ובין השאר רשאית היא בחוקי העזר:
 (1) להסדיר הפירת העלות, הקמת מבנים או התקנת מיתקנים, כדי למנוע הפרעה להקמתו או לפעולתו התקינה של מפעל ניקוז;
 (2) להגביל או להסדיר את הגישה לעורקים או המעבר בהם לאדם, לבעלי חיים או לכלי רכב.
 (ב) הוראות סעיף 99 לפקודת העיריות, 1934, יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חוקי העזר של רשות ניקוז, אך לא יוטלו אגרות ותשלומי חובה אחרים מכות חוקי עזר אלה.
45. לענין חיוב בארנונות ותשלומים אחרים לפי חוק זה, דין המדינה כדין כל בעל מקרר קעין אחר.
46. (א) רשות הניקוז תערוך בכל שנה, כמועד ובצורה שייקבעו בתקנות, הצעת תקציב המראה אומדן הכנסותיה והוצאותיה ותגישה לאישור שר החקלאות.
 (ב) לא ישולם סכום מכספי רשות הניקוז אלא על פי התקציב שאושר כאמור ולא תתחייב רשות הניקוז בשום התחייבות אלא לפיו או לפי החלטות רשות הניקוז שנתקבלה כדין ואושרה על ידי שר החקלאות.
 (ג) לכיסוי תקציבה רשאית רשות הניקוז לקבל הענקות ותקבולים אחרים.
47. רשות הניקוז חייבת להגיש למנהל אחת לשנה דו"ח על פעולותיה ולכלול בו פרטים כפי שייקבע בתקנות ולספק לו, או למי שהוסמך לכך על ידיו, כל ידיעה שידרוש בקשר לפעולותיה.

7 ע"ר 1934, תוס' 1 מס' 414, עמ' 1.

48. רשות הניקוז תהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 7 (ז) לחוק מבקר המדינה, תשי"ט-1949.⁶

בקורת מבקר המדינה

49. לא מילאה רשות הניקוז תפקיד מופקידיה, רשאי שר החקלאות לצוות עליה לעשות את הדרוש לביצוע אותו תפקיד בדרך שיקבע בצו, ואם לא קיימה רשות הניקוז הוראות הצו האמור, רשאי שר החקלאות להטיל את קיומו על המנהל ולגבות מרשות הניקוז את ההוצאות שהוצאו לענין זה.

חובת רשות הניקוז לקיים הוראות השר

50. (א) כל עוד לא הוקמה רשות ניקוז לאזור ניקוז, רשאי המנהל, באישור שר החקלאות, להקים, להתזיק ולשנות מפעלי ניקוז.

ביצוע פעולות ניקוז על-ידי המנהל

(ב) השתמש המנהל בסמכותו זו, ינהג בכל פעולותיו, לרבות פרסום תכניות והטלת ארנונות, כאילו היה רשות ניקוז שהוקמה בהתאם להוראות חוק זה, וכל סמכות והתחייבות שיועדו על פי חוק זה לרשות הניקוז יהיו מיועדות למנהל, וכל סעד הגיתן לאדם נגד רשות הניקוז - ניתן לו נגד המנהל.

51. (א) מפעל ניקוז שהוקם לפני תחילתו של חוק זה, או שבהקמתו הוחל לפני אותו יום, רשאי שר החקלאות, לאחר התייעצות במועצה, לאשר תכנית להקמתו ולהפעלתו מיום האישור או מיום מאוחר יותר, ויראו את התכנית כאילו אושרה וקיבלה תוקף לפי הוראות חוק זה.

מפעלים קיימים

(ב) הודעה על אישור תכנית לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

(ג) אושרה תכנית למפעל קיים לפי סעיף זה, רשאי שר החקלאות לאחר התייעצות במועצה, להרשות שארנונות הניקוז בקשר למפעל יוטלו אף לכיסוי מלא או חלקי של אותן ההוצאות שהוצאו להקמת המפעל, לשינויו או להזקתו תוך שנה לפני אישור התכנית - למעט אותו חלק מהוצאות אלה השווה לסכום שניתן למטרות אלה על ידי אוצר המדינה; הודעה על הרשאה כאמור תפורסם ברשומות.

פרק חמישי: הוראות כלליות

52. (א) רשאי המנהל או רשות הניקוז, הם ושליחיהם, להיכנס בכל עת סבירה לכל קרקע ובנין ולעשות כל פעולה הדרושה כדי לברר את האפשרויות או הצורך למלא כל תפקיד או להשתמש בכל סמכות לפי חוק זה, או כדי לערוך מדידת מים וקרקע או לבצע חפירות וקידוחים בקרקע.

סמכות לעלות על קרקע

(ב) על עבודות שבוצעו לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 32.

53. (א) רשאי שר החקלאות לעשות אחד הדברים המנויים להלן, אם ראה שהדבר דרוש לשם מניעת סכנה תכופה שאין למנעה בדרך אחרת לפי חוק זה, או כדי למנוע שטפון או סחף קרקע או לתקן גזק שנגרם על ידי שטפון או סחף:

הוראות חירום

(1) להכריז בצו על אזור הנגוע בשטפון שהוא אזור מוגן ולאסור באותו צו, או בצו מאוחר יותר, מרעה או מעבר של בעלי חיים באזור, את עיבוד הקרקע בו בכל צורה שהיא או כל עבודה הגעשית עליה, לרבות קטילה, כריתה, שריפה או סילוק של כל צמחיה;

(2) להורות למנהל על ביצוע כל עבודה או פעולה באזור המוגן על ידיו או על ידי שליחיו, שלדעתו יש בה צורך דחוף לשם תיקון הנזק שנגרם על ידי השטפון או כדי מניעתו בעתיד, ובלבד שלא תופקע קרקע או זכות בה ולא יותקן בה מבנה או מיתקן של קבע מכוח סמכות לפי סעיף זה.

⁶ ס"ח 8, תשי"ט, עמ' 33.

- (ב) המדינה אינה חייבת בפיצויים בעד כל פעולה מכוח סעיף זה אלא אם גרמה נזק למבנים, למיתקנים או לגידולים שלא נפגעו וגם לא היו עלולים להיפגע מהשטפון או מסחף הקרקע שהפעולה נועדה למנועם או לתקן את הנזק שנגרם על ידיהם.
- (ג) התרבע פיצויים לפי סעיף זה יגיש תביעתו למנהל; לא קיבל המנהל תביעתו, כולה או מקצתה, תכריע ועדת השפיטה.
54. (א) שר המשפטים יקים ועדת שפיטה או ועדות שפיטה לענין חוק זה ויקבע, בצו, אזורי שיפוטן ומקומות מושבן.
- (ב) ועדת השפיטה תדון בשלושה: שופט ששר המשפטים ימנה, והוא יהיה יושב ראש ועדת השפיטה, ושני נציגי ציבור שגשיא בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא מקום מושבה של הועדה, ימנה מפעם לפעם, מתוך רשימה נציגים שנערכה על ידי שר החקלאות, לאחר התייעצות עם המועצה.
- (ג) בתהום סמכותה יהא כוחה של ועדת שפיטה נכוחו של בית משפט מחוזי.
55. ועדת שפיטה תהא רשאית לקבל ראייה אף אם לא היתה מתקבלת בבית משפט.
56. פסק דין וכל החלטה אחרת של ועדת שפיטה ניתנים לערעור ולהוצאה לפועל כפסק דין והחלטה של בית משפט מחוזי.
57. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את סדרי הדין בועדות שפיטה ובערעורים על החלטותיהן.
58. העובר על הסעיפים 4 או 5 או על צו לפי הסעיפים 6 או 53 או על הוראת תקנות לפי חוק זה, וכן המפריע למנהל או לרשות הניקוז או למי שפועל בשמם, למלא את תפקידיהם או להשתמש בסמכויותיהם, דינם – מאסר שנה אחת או קנס 1000 לירות; היתה העבירה נמשכת, דינם – מאסר בוסף של שבוע או קנס בוסף של 50 לירות או שני הענשים כאחד בעד כל יום שבו נמשכת העבירה אחרי הרשעה בדין.
59. מטירת הודעה או מסמך אחר על ידי המנהל או רשות הניקוז או ועדה מועדותיה, לפי חוק זה או לפי התקנות על פיו, תהא מטירה כדין, אם גשלוה בזואר רשום לאדם שלו נועדו לפי מען מקום מגוריו הרגיל או האחרון או מקום עסקיו הרגיל או האחרון.
60. בטלה –
פקודת הניקוז (מים עליונים), 1942.⁹
61. פקודת השטפון וסחף הקרקע (מניעה), 1941,¹⁰ תחוקן כך:
(1) הפקודה תיקרא "פקודת סחף הקרקע (מניעה) 1941, וסעיף 1 לפקודה יתוקן בהתאם לכך;
(2) בכותרת הארוכה של הפקודה, במקום המלים "שטפון וסחף קרקע", בכל מקום שהן, יבוא "סחף קרקע";

⁹ ע"ר 1942, תוס' 1 נב' 1204, עמ' 45.
¹⁰ ע"ר 1941, תוס' 1 כס' 1097, עמ' 29.

(3) בסעיף 2 לפקודה. במקום המלים "שטפון וסחף הקרקע", בכל מקום שהן, יבוא "סחף הקרקע";

אולם תיקון זה אינו פוגע בתקנות שהותקנו על פי הפקודה האמורה לפני תחילתו של חוק זה, ושר החקלאות רשאי לבטל תקנות כאמור, כולן או מקצתן, גם בתקנות לפי חוק זה.

62. חוק זה אינו גורע מחיובים שהוטלו וסמכויות שהוענקו בחיקוק אחר.

63. שר החקלאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות כללים בדבר הישוב הפיצויים לפי חוק זה, למעט סעיף 30 (ב), ולרבות הטלת אגרות בעד רשימות והיתרים המוצאים בהתאם לחוק זה.

שפירת סמכויות

ביצוע

קדיש לוז
שר החקלאות

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה